

§ 240

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen aloitteesta perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi

HEL 2021-002227 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Mari Holopaisen aloitteesta perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi:

Kotona tapahtuva perhepäivähoito on varhaiskasvatuksen muoto, jossa perhepäivähoitaja työskentelee omassa kodissaan. Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti järjestää varhaiskasvatusta enintään neljälle lapselle mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat alle kouluikäiset lapset. Lisäksi ryhmässä voi olla iltapäivisin yksi esiopetusikäinen tai yksi perusopetuksen aloittanut lapsi. Helsingissä on kuitenkin hyvin harvinaista, että esiopetuksesta tai perusopetuksesta siirtyisi lapsi iltapäiväksi perhepäivähoitoon.

Perhepäivähoitajien määrä on viimeisen viiden vuoden aikana vähentynyt Helsingissä merkittävästi. Vuonna 2016 omassa kodissaan toimivia perhepäivähoitajia oli 150 ja heillä hoidossa olevia lapsia yhteensä 529. Toukokuussa 2021 on perhepäivähoitajia 60 ja lapsia hoidossa yhteensä 225.

Perhepäivähoidossa noudatetaan Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa palvelumuodolle sopivin tavoin. Toiminnassa painottuvat vuorovaikutus, leikki, perushoidon pedagogiikka sekä pienten lasten kehityksen mukaiset oppimisen, tekemisen ja kokemisen mahdollisuudet.

Aloitteessa viitataan siihen, että tuen saaminen perhepäivähoitoon on usein hidasta. Varhaiskasvatuksen kiertävän erityisopettajan ja suomi toisena kielenä opettajan tuki on saatavilla myös perhepäivähoidon lasten tarpeisiin. Lisäksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja suomi toisena kielenä opettaja ovat sovitusti perhepäivähoitajien työllä mukana ohjaamassa ja kehittämässä lasten tarpeita vastaavia pedagogisia työtapoja. Yhteiset tilaisuudet ovat saaneet hoitajilta kiitosta.

Perhepäivähoito on kustannuksiltaan jonkin verran päiväkodin laskennallista keskihintaa korkeampi. Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon lapsikohtainen keskihinta on 14 450 euroa. Ryhmäperhepäivä-

vähoidon keskihinta on 13 500 euroa ja kunnallisessa päiväkotihoidossa lakennallista lasta kohden keskihinta on 10 500 euroa.

Työaika ja työajanseurantajärjestelmä

Aloitteessa esitetään, että perhepäivähoitajan työaikaan tulisi laskea myös varsinaisen hoitotyön ulkopuolella tapahtuva toiminta, joka mahdollistaa laadukkaan perhepäivähoidon tarjoamisen. Omassa kodissaan työskentelevien perhepäivähoitajien työajaksi luettavan ajan määritelmä muuttui 1.4.2020 lähtien.

Työajaksi luetaan lasten hoitoaikoihin sidottu aika sekä työvuorosuunnitelman mukainen aika, jolloin perhepäivähoitajalla ei ole lapsia hoidossa. Perhepäivähoidon esihenkilö määrittelee yhdessä perhepäivähoitajan kanssa työtehtävät sille työvuorosuunnitelman mukaiselle ajalle, jolloin lapset eivät ole hoidossa. Nämä työtehtävät voivat olla esimerkiksi kirjallisia työtehtäviä, toiminnan suunnittelua tai ruokahuoltoon liittyviä tehtäviä.

Helsingin kaupungin perhepäivähoitajilla on käytössä Läsna- mobiilisovellus, jota hyödynnetään mm. lasten läsnä- ja poissaolojen merkitsemiseen, työaikaleimauksiin ja kustannuskorvausten kirjaamiseen. Läsna-järjestelmässä perhepäivähoitajat näkevät myös heille tehdyt työvuorosuunnitelmat.

Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaus:

Aloitteessa esitetään että perhepäivähoitajille maksettavien kustannuskorvausten tulisi kattaa perhepäivähoitajan työhön liittyvät menot myös pääkaupunkiseudun nykyisessä hintatasossa.

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle korvataan hoitajalle työstä aiheutuneet välittömät kustannukset Suomen Kuntaliiton kulloinkin voimassa olevan perhepäivähoidon kustannuskorvauksia koskevan suosituksen mukaisesti. Suositukset ovat valtakunnallisesti kaikille yhdenmukaiset.

Kuntaliitto tarkistaa ja suosittaa kalenterivuositain perhepäivähoitajien kustannuskorvaukset. Laskennan perusteena käytetään viimeisimpiä tilastokeskuksen julkaisemia toteutuneita indeksejä. Kustannuskorvausten tarkistamisessa käytetään kuluttajahintaindeksiä.

Kustannuskorvaussuositus sisältää myös korvauksen muista kuin ravintoaineista aiheutuvista tavanomaisista menoista kuten huoneiston käytöstä, sähköstä, vedestä, lämmöstä, askartelutarvikkeista ja leikkivälineistä, lapsen hoitoon liittyvistä puheluista yms. menoista.

Korvaus ei sisällä työvaatetusta eikä erityishankintoja. Kustannuskorvauksen ulkopuolelle jäävät tulonhankkimiskulut perhepäivähoitaja voi vähentää verotuksessa erillisen selvityksen perusteella. Jos kunta on kuitenkin korvannut perhepäivähoitajalle jonkin tulonhankkimiskulun normaalin kustannuskorvauksen lisäksi, ei tällaisesta kulusta myönnetä vähennystä.

Palkan määräytyminen

Helsingin kaupungin omassa kodissaan työskenteleviä perhepäivähoitajia koskevan paikallisen sopimuksen mukaisesti perhepäivähoitajan palkka määräytyy varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän ja hoitoaikojen mukaan. Perhepäivähoitajien palkkauksen perusteet tarkistetaan kolme kertaa vuodessa.

Tehtäväkohtaiseen palkkaan sitä alentavasti vaikuttaa lasten lukumäärän pysyvä väheneminen. Lapsen lopettaessa perhepäivähoitajan palkka pysyy samana seuraavaan palkan tarkistuspäivään saakka. Lasten lukumäärän pysyvä lisääntyminen taas otetaan palkkauksessa huomioon heti siitä ajankohdasta alkaen, kun lapsi tosiasiallisesti alkaa käyttää hoitopaikkaa.

Lapsimäärän tarkastaminen ja hoitajan kanssa sovitusta lapsimäärästä huolehtiminen on perhepäivähoidon esihenkilön tehtävä. Perhepäivähoito on hoitomuotona suosittu varsinkin pienten lasten kohdalla, eikä vapautuneille paikoille yleensä ole vaikeuksia löytää uutta lasta.

Perhepäivähoitajan palkan määräytyminen ja työstä maksettavat kustannuskorvaukset ovat monisyinen kokonaisuus. Helsingin kaupunki työnantajana pitää oikeudenmukaisimpana ja työntekijöille turvallisimpana keinona toimia kustannuskorvausten osalta Suomen Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Perhepäivähoitajan palkan maksun periaatteita on tarpeen arvioida. Mahdolliset muutokset palkan määräytymiseen edellyttävät sopimuksen muutosta.

Työolosuhteiden parantaminen

Perhepäivähoidon esihenkilöt huolehtivat perhepäivähoitajien työolosuhteista ja työhyvinvointia edistävästä yhteisöllisyydestä. Esihenkilöitä ovat perhepäivähoidon ohjaajat tai päiväkodin johtajat. He ohjaavat ja tukevat perhepäivähoidon pedagogista toimintaa, toiminnan ja työajan suunnittelua ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaa. Perhepäivähoitajien työtä, tarvittavia hankintoja ja hoitajien työoloja kehitetään yhdessä esihenkilöiden ja hoitajatiimien kesken.

Varhaiskasvatuksen asiakaskyselyissä perhepäivähoito hoitomuotona saa huoltajilta parhaat arvosanat. Onnistunut yhteistyö lasten vanhem-

pien kanssa on perhepäivähoitajille palkitseva ja tärkeä työolosuhteisiin vaikuttava osatekijä.

Aloitteessa esitetty malli ruokahuollon järjestämisestä ulkopuolisen tahon kautta toisi mittavia muutoksia hoitajien työhön ja palkkaukseen ja nostaisivat perhepäivähoidon kustannuksia. Vantaan perhepäivähoidon johdolla ei ole tietoa, että Länsi-Vantaan perhepäivähoidossa olisi toteutettu aloitteessa mainittu aterihuollon kokeilu.

Talousarvioon ei ole varattu lisärahoitusta perhepäivähoitoon.

Selvitetään mahdollisuutta suunnitella kokeilu ruokahuollon järjestämisestä perhepäivähoitajien työn helpottamiseksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Selvitetään mahdollisuutta suunnitella kokeilu ruokahuollon järjestämisestä perhepäivähoitajien työn helpottamiseksi.

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Fatim Diarran vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Nina Onufriew, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Holopainen Mari Aloite perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Mari Holopaisen aloitteesta perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi:

Kotona tapahtuva perhepäivähoito on varhaiskasvatuksen muoto, jossa perhepäivähoitaja työskentelee omassa kodissaan. Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti järjestää varhaiskasvatusta enintään neljälle

lapselle mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat alle kouluikäiset lapset. Lisäksi ryhmässä voi olla iltapäivisin yksi esiopetusikäinen tai yksi perusopetuksen aloittanut lapsi. Helsingissä on kuitenkin hyvin harvinaista, että esiopetuksesta tai perusopetuksesta siirtyisi lapsi iltapäiväksi perhepäivähoitoon.

Perhepäivähoitajien määrä on viimeisen viiden vuoden aikana vähentynyt Helsingissä merkittävästi. Vuonna 2016 omassa kodissaan toimivia perhepäivähoitajia oli 150 ja heillä hoidossa olevia lapsia yhteensä 529. Toukokuussa 2021 on perhepäivähoitajia 60 ja lapsia hoidossa yhteensä 225.

Perhepäivähoidossa noudatetaan Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa palvelumuodolle sopivin tavoin. Toiminnassa painottuvat vuorovaikutus, leikki, perushoidon pedagogiikka sekä pienten lasten kehityksen mukaiset oppimisen, tekemisen ja kokemisen mahdollisuudet.

Aloitteessa viitataan siihen, että tuen saaminen perhepäivähoitoon on usein hidasta. Varhaiskasvatuksen kiertävän erityisopettajan ja suomi toisena kielenä opettajan tuki on saatavilla myös perhepäivähoidon lasten tarpeisiin. Lisäksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja suomi toisena kielenä opettaja ovat sovitusti perhepäivähoitajien työllä mukana ohjaamassa ja kehittämässä lasten tarpeita vastaavia pedagogisia työtapoja. Yhteiset tilaisuudet ovat saaneet hoitajilta kiitosta.

Perhepäivähoito on kustannuksiltaan jonkin verran päiväkodin laskennallista keskihintaa korkeampi. Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon lapsikohtainen keskihinta on 14 450 euroa. Ryhmäperhepäivähoidon keskihinta on 13 500 euroa ja kunnallisessa päiväkotihoidossa lakennallista lasta kohden keskihinta on 10 500 euroa.

Työaika ja työajanseurantajärjestelmä

Aloitteessa esitetään, että perhepäivähoitajan työaikaan tulisi laskea myös varsinaisen hoitotyön ulkopuolella tapahtuva toiminta, joka mahdollistaa laadukkaan perhepäivähoidon tarjoamisen. Omassa kodissaan työskentelevien perhepäivähoitajien työajaksi luettavan ajan määritelmä muuttui 1.4.2020 lähtien.

Työajaksi luetaan lasten hoitoaikoihin sidottu aika sekä työvuorosuunnitelman mukainen aika, jolloin perhepäivähoitajalla ei ole lapsia hoidossa. Perhepäivähoidon esihenkilö määrittelee yhdessä perhepäivähoitajan kanssa työtehtävät sille työvuorosuunnitelman mukaiselle ajalle, jolloin lapset eivät ole hoidossa. Nämä työtehtävät voivat olla esimerkiksi kirjallisia työtehtäviä, toiminnan suunnittelua tai ruokahuoltoon liittyviä tehtäviä.

Helsingin kaupungin perhepäivähoitajilla on käytössä Läsna- mobiiliso- vellus, jota hyödynnetään mm. lasten läsnä- ja poissaolojen merkitse- miseen, työaikaleimauksiin ja kustannuskorvausten kirjaamiseen. Läs- nä-järjestelmässä perhepäivähoitajat näkevät myös heille tehdyt työ- vuorosuunnitelmat.

Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaus:

Aloitteessa esitetään että perhepäivähoitajille maksettavien kustannus- korvausten tulisi kattaa perhepäivähoitajan työhön liittyvät menot myös pääkaupunkiseudun nykyisessä hintatasossa.

Omassa kodissaan työskentelevälle kunnalliselle perhepäivähoitajalle korvataan hoitajalle työstä aiheutuneet välittömät kustannukset Suo- men Kuntaliiton kulloinkin voimassa olevan perhepäivähoidon kustan- nuskorvauksia koskevan suosituksen mukaisesti. Suositukset ovat val- takunnallisesti kaikille yhdenmukaiset.

Kuntaliitto tarkistaa ja suosittaa kalenterivuositain perhepäivähoitajien kustannuskorvaukset. Laskennan perusteena käytetään viimeisimpiä ti- lastokeskuksen julkaisemia toteutuneita indeksejä. Kustannuskorvaus- ten tarkistamisessa käytetään kuluttajahintaindeksiä.

Kustannuskorvaussuositus sisältää myös korvauksen muista kuin ra- vintoaineista aiheutuvista tavanomaisista menoista kuten huoneiston käytöstä, sähköstä, vedestä, lämmöstä, askartelutarvikkeista ja leikki- välineistä, lapsen hoitoon liittyvistä puheluista yms. menoista.

Korvaus ei sisällä työvaatetusta eikä erityishankintoja. Kustannuskor- vauksen ulkopuolelle jäävät tulonhankkimiskulut perhepäivähoitaja voi vähentää verotuksessa erillisen selvityksen perusteella. Jos kunta on kuitenkin korvannut perhepäivähoitajalle jonkin tulonhankkimiskulun normaalin kustannuskorvauksen lisäksi, ei tällaisesta kulusta myönnetä vähennystä.

Palkan määräytyminen

Helsingin kaupungin omassa kodissaan työskenteleviä perhepäivähoi- tajia koskevan paikallisen sopimuksen mukaisesti perhepäivähoitajan palkka määräytyy varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän ja hoitoaikojen mukaan. Perhepäivähoitajien palkkauksen perusteet tar- kistetaan kolme kertaa vuodessa.

Tehtäväkohtaiseen palkkaan sitä alentavasti vaikuttaa lasten lukumää- rän pysyvä väheneminen. Lapsen lopettaessa perhepäivähoitajan palkka pysyy samana seuraavaan palkan tarkistuspäivään saakka. Lasten lukumäärän pysyvä lisääntyminen taas otetaan palkkauksessa

huomioon heti siitä ajankohdasta alkaen, kun lapsi tosiasiallisesti alkaa käyttää hoitopaikkaa.

Lapsimäärän tarkastaminen ja hoitajan kanssa sovitusta lapsimäärästä huolehtiminen on perhepäivähoidon esihenkilön tehtävä. Perhepäivähoito on hoitomuotona suosittu varsinkin pienten lasten kohdalla, eikä vapautuneille paikoille yleensä ole vaikeuksia löytää uutta lasta.

Perhepäivähoitajan palkan määräytyminen ja työstä maksettavat kustannuskorvaukset ovat monisyinen kokonaisuus. Helsingin kaupunki työnantajana pitää oikeudenmukaisimpana ja työntekijöille turvallisimpana keinona toimia kustannuskorvausten osalta Suomen Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Perhepäivähoitajan palkan maksun periaatteita on tarpeen arvioida. Mahdolliset muutokset palkan määräytymiseen edellyttävät sopimuksen muutosta.

Työolosuhteiden parantaminen

Perhepäivähoidon esihenkilöt huolehtivat perhepäivähoitajien työolosuhteista ja työhyvinvointia edistävästä yhteisöllisyydestä. Esihenkilöitä ovat perhepäivähoidon ohjaajat tai päiväkodin johtajat. He ohjaavat ja tukevat perhepäivähoidon pedagogista toimintaa, toiminnan ja työajan suunnittelua ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaa. Perhepäivähoitajien työtä, tarvittavia hankintoja ja hoitajien työoloja kehitetään yhdessä esihenkilöiden ja hoitajatiimien kesken.

Varhaiskasvatuksen asiakaskyselyissä perhepäivähoito hoitomuotona saa huoltajilta parhaat arvosanat. Onnistunut yhteistyö lasten vanhempien kanssa on perhepäivähoitajille palkitseva ja tärkeä työolosuhteisiin vaikuttava osatekijä.

Aloitteessa esitetty malli ruokahuollon järjestämisestä ulkopuolisen tahon kautta toisi mittavia muutoksia hoitajien työhön ja palkkaukseen ja nostaisivat perhepäivähoidon kustannuksia. Vantaan perhepäivähoidon johdolla ei ole tietoa, että Länsi-Vantaan perhepäivähoidossa olisi toteutettu aloitteessa mainittu aterihuollon kokeilu.

Talousarvioon ei ole varattu lisärahoitusta perhepäivähoitoon.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa 1.9. mennessä valtuutettu Mari Holopaisen ja 15 muun allekirjoittaneen aloitteeseen perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

15.06.2021

Asia/14

Lisätiedot

Nina Onufriew, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 17.02.2021 Holopainen Mari Aloite perhepäivähoitajien työolojen parantamiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano